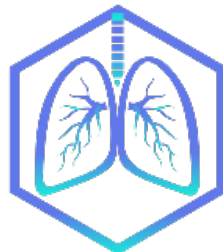

COVID-19

Behandeling in de eerste lijn

In samenwerking met

SCZK

STICHTING COPD ZORG KENNEMERLAND

Netwerk Stichting COPD zorg Kennemerland

Algemeen

Reva Centre biedt behandel- c.q. revalidatietrajecten in de eerste lijn na een thuis of in een ziekenhuis, al dan niet met IC opname, doorgemaakte COVID-19 infectie of na een (poli)klinisch revalidatietraject.

De behandeling van COVID-19 patiënten is, indien noodzakelijk, multidisciplinair van karakter en samengesteld door de leden van het netwerk 'Stichting COPD Zorg Kennemerland (SCZK)' volgens de nieuwste ontwikkelingen en inzichten. De longfysiotherapeuten van Reva Centre maken onderdeel uit van dit netwerk, voldoen daarmee aan de scholingseisen voor longfysiotherapie en hebben zich aanvullend geschoold in Corona revalidatie.

Voor de optimale begeleiding van patiënten die een COVID-19 infectie hebben doorgemaakt wordt in de literatuur geadviseerd oog te hebben voor andere stoornissen dan alleen die stoornissen die op het fysiotherapeutisch domein liggen en in dit kader hebben de longfysiotherapeuten van Reva Centre een multidisciplinair netwerk met daarin de relevante disciplines die bij de behandeling betrokken kunnen worden. Zo heeft Reva Centre zelf een (bij de behandeling van COVID-19 patiënten betrokken) ergotherapeute in dienst, is er een nauwe samenwerking met de sportartsen van de Sport- en Beweegkliniek Haarlem waarmee tevens anderhalve lijn sportgeneeskunde is opgezet en bestaan er korte lijnen naar diëtisten, psychologen, POH's-GGZ en logopedisten.

Positieve gezondheid

In 2021 is het concept 'Positieve Gezondheid' geïntroduceerd. Hierin worden zes dimensies van gezondheid benoemd, te weten lichamelijk, mentaal, zingeving, kwaliteit van leven, ADL en sociaal maatschappelijke participatie. De uitgangspunten van het concept sluiten nauw aan bij patiënten met een langdurige zorgvraag en het concept is dan ook omarmd bij de totstandkoming van de eerstelijns zorg voor COVID-19 patiënten.

Vanuit het oogpunt van Positieve Gezondheid richt een behandeling zich binnen Reva Centre dan ook niet alleen op de specifieke ziekte, maar heeft de behandelend fysiotherapeut ook aandacht voor het bevorderen van veerkracht en persoonlijke zingeving als bronnen van herstel. Er wordt in dit kader een test afgenomen om inzicht te krijgen in de zes dimensies:

- Hoe voelt de patiënt zich lichamelijk?
- Hoe gaat het mentaal met de patiënt?
- Hoeveel vertrouwen heeft de patiënt in zijn/haar eigen toekomst?
- Lukt het de patiënt te genieten van het leven?
- In hoeverre kan de patiënt meedoen in de samenleving?
- Hoe ziet het dagelijks leven van de patiënt er uit?

Door deze zes dimensies in kaart te brengen en regelmatig met de patiënt te bespreken, kan er toekomstgericht gewerkt worden aan al deze aspecten, die tezamen de kwaliteit van leven van de patiënt bepalen.

Indeling patiënten met doorgemaakte COVID-19 infectie

Onder patiënten die een COVID-19 infectie hebben doorgemaakt wordt er een grote diversiteit in hun functionele status en belastbaarheid gezien na ontslag uit het ziekenhuis (al dan niet met een IC opname). Zo ook bij patiënten die de infectie thuis hebben doorgemaakt. De longfysiotherapeut zal samen met de patiënt zijn/haar status in kaart brengen middels relevante meetinstrumenten.

Op basis van klachten die patiënten na een COVID-19 infectie ondervinden is onderstaande indeling ontwikkeld:

Profielen:

- Primair longfunctie (o.a. kortademigheid en benauwdheid)
- Fysiek functioneren (o.a. kracht, conditie en ADL)
- Mentaal functioneren (cognitief en psychologisch o.a. geheugen, concentratie, angst en depressie)

Mengvormen komen voor en in de loop van het behandeltraject kan het accent verschuiven. In dit kader worden er met regelmaat door de behandelend longfysiotherapeut screeningsinstrumenten ingezet om het behandelverloop te monitoren. Waar nodig zal de therapeut overleggen met de verwijzer en een multidisciplinaire aanpak gaan inzetten.

Verwijzing _ Directe Toegankelijkheid Fysiotherapie (DTF)

Na een ziekenhuisopname of na een revalidatietraject kan een patiënt zich met een verwijzing melden bij Reva Centre. De patiënt kan echter ook gebruik maken van de Directe Toegankelijkheid Fysiotherapie.

Bij aanmeldingen van een post-COVID patiënt dienen de op dat moment geldende richtlijnen van het RIVM en overheid gevolgd te worden m.b.t. de gedragsregels, veiligheid en besmettingsgevaar. Indien noodzakelijk kan beveiligd beeldbellen ingezet worden.

Fysiotherapeutische behandeling bij COVID-19 patiënten bij Reva Centre

Het wordt aanbevolen vroeg te starten met de fysiotherapeutische begeleiding na een doorgemaakte COVID-19 infectie. Het is gebleken dat ook al in een vroeg stadium de patiënt veel steun ervaart in het begeleiden, informeren en adviseren door de longfysiotherapeut, indien noodzakelijk middels beeldbellen als de patiënt nog in quarantaine zit.

Intakefase

Tijdens de intakefase worden klachten, beperkingen op activiteiten- en participatieniveau in kaart gebracht en worden de behandeldoelen in gezamenlijkheid SMART geformuleerd. Tevens vindt tijdens de intakefase een gesprek plaats volgens het concept 'Positieve Gezondheid'. Hierin worden de verschillende, reeds eerder beschreven, dimensies van gezondheid geïnventariseerd.

Daarnaast worden meetinstrumenten ingezet als nulmeting en om de behandeldoelen te bepalen. Ook wordt hierbij gescreend op problemen buiten het fysiotherapeutische domein en opgeschaald naar multidisciplinaire zorg indien dit uit de screening naar voren komt.

Behandeltraject

Na de intake fase start de interventie. Deze kan al vroeg in de herstelfase aanvangen. De intensiteit van de interventie(s) zal sterk afhangen van de fysieke en mentale belastbaarheid van de patiënt.

Gedurende het gehele behandeltraject zal de fysiotherapeut alert zijn op nevenproblematiek op het psychische vlak en op het cognitieve vlak. Daarnaast is er aandacht voor de voedingstoestand van de patiënt.

Van de patiënten die op de IC gelegen hebben is bekend dat de klachten behorende bij het Post Intensive Care Syndroom (PICS) zich ook op een later tijdstip kunnen openbaren. Die gevolgen liggen op fysiek (o.a. verlies van kracht en conditie, longproblemen en ondervoeding), cognitief (o.a. concentratie, geheugen, overprikkeldheid, energietekort en vermoeidheid) en mentaal niveau (o.a. somberheid, angsten, depressie, slaapstoornissen, PTSS).

Bij aanwezige nevenproblematiek overlegt de fysiotherapeut met de huisarts c.q. verwijzer en worden overige disciplines als de ergotherapeut, de sportarts, de psycholoog of de diëtist ingeschakeld.

In aanvang richt de fysiotherapie zich met name op het informeren en adviseren van de patiënt (ziekte-specifieke informatie, uitleg herstelproces en de balans tussen belasting en belastbaarheid), op specifieke longoefeningen en op oefeningen t.b.v. het verbeteren van ADL handelingen en zelfredzaamheid met lage intensiteit.

Het vervolg bestaat uit:

- Specifieke longfunctietraining;
- Duurtraining/intervaltraining;
- Krachttraining;
- Multidisciplinaire interventies (indien noodzakelijk);
- Afbouwen therapie; retour arbeid en/of sport;
- Positieve gezondheid;
- Nazorg.

Afbouwen Therapie, retour arbeid en/of sport

Het is op dit moment nog niet bekend wat de verwachte hersteltijd is van een COVID-19 patiënt. De duur van dit herstelproces zal mede afhangen van de ernst en duur van het ziekteproces en/of de ziekenhuisopname. Uit de eerste resultaten van een grote studie die sinds 2019 in zeven ziekenhuizen loopt, blijkt dat na een opname op de IC ongeveer 70% van alle patiënten na een jaar nog fysieke, mentale of cognitieve klachten overhoudt (PICS). Het betreft hier niet alleen COVID-19 patiënten, maar IC-patiënten in het geheel.

Het is verder nog onbekend hoeveel COVID-19 patiënten na het doormaken van de infectie aanhoudende respiratoire klachten blijven houden. Dit kan gerelateerd zijn aan voortdurende (en soms zelfs progressieve) beperkingen in long- en/of hartfunctie.

Het leven van een patiënt na het doormaken van de infectie is en blijft mogelijk drastisch veranderd. De balans tussen belasting en belastbaarheid en (nieuwe) fysieke beperkingen worden dan ook met de patiënt besproken zodat ook na de fysiotherapeutische behandelingen de meest optimale situatie kan worden nagestreefd.

In de loop van de tijd nemen de fysiotherapeutische behandelingen af en nemen de bewegings- of sportactiviteiten die de patiënt zelf uitvoert in frequentie en omvang toe. Indien van toepassing wordt door de fysiotherapeut van Reva Centre arbeidsgerelateerde vaardigheden geoefend, eventueel met ondersteuning van een arbeidsrevalidatie traject.

In voorkomende gevallen zal de fysiotherapeut gedurende drie tot zes maanden na afloop van de behandelperiode de patiënt blijven volgen. Hierbij is aandacht voor de mate van slagen in het terugkeren in het sociale en arbeidzame leven en het volhouden van een actieve en gezonde leefstijl. De fysiotherapeut speelt hierin een coachende/begeleidende rol en signaleert of extra zorg nodig is.

Inzet ergotherapie

Binnen de COVID-19 herstel- en revalidatietrajecten van Reva Centre is de ergotherapeute nauw betrokken bij de patiënt indien de klachten hiertoe aanleiding geven. De ergotherapeute richt zich daarbij in het bijzonder op het betekenisvol handelen binnen het dagelijks leven. Zij kijkt naar alles wat de patiënt wil doen, moet doen en naar wat er van een patiënt verwacht wordt. COVID-19 kan op dit alles van negatieve invloed geweest zijn en samen met de patiënt onderzoekt de ergotherapeute welke praktische belemmeringen in het dagelijks leven zijn ontstaan. Hierbij geeft zij adviezen over energieverdeling, biedt ze begeleiding bij arbeidsgerelateerde problemen en reikt ze handvatten aan voor het in balans brengen van de belasting en de door COVID-19 verlaagde belastbaarheid. Tevens maken grenshantering en het maken van keuzes onderdeel uit van de gesprekken.

De door de patiënt verkregen inzichten en de besproken theorie worden tot slot omgezet naar de praktijk zodat er een directe vertaalslag naar het dagelijks handelen ontstaat.

Samenwerking met sportarts

Zoals reeds beschreven is er sprake van een nauwe samenwerking tussen Reva Centre en de sportartsen van de Sport- en Beweegkliniek in Haarlem, zo ook op het gebied van COVID-19 herstel- en revalidatietrajecten.

De longfysiotherapeut zal de sportarts consulteren of een patiënt doorverwijzen wanneer er sprake is van een afwijkend verloop van de beweegzorg tijdens de behandeling door de fysiotherapeut. Hierbij kan gedacht worden aan een blijvend verminderde fysieke fitheid, specifieke thoracale klachten, aanhoudende (onbegrepen) dyspnoe, onbegrepen overmatige vermoeidheid en/of bewegingsangst.

Daarnaast zal de sportarts betrokken zijn bij het behandeltraject indien er sprake is van comorbiditeit op voor bewegen cruciale systemen als hart- en vaatziekten, longaandoeningen of aandoeningen van het bewegingsapparaat.

Tot slot wordt de sportarts betrokken als er sprake is van het uitblijven van herstel van de fysieke fitheid gerelateerd aan ALD, aan arbeid en aan sport.

De korte lijnen met de sportarts en het inzetten van sportgeneeskunde binnen de multidisciplinaire zorg rondom de patiënt, draagt ertoe bij dat de patiënt die zorg krijgt die de patiënt nodig heeft. Op deze manier wordt de juiste zorg op de juiste plaats geboden en neemt de toegevoegde waarde van de geleverde zorg aan de patiënt toe.

Vergoeding Fysiotherapie

Op dit moment vindt vergoeding voor fysiotherapie in de eerste lijn na een doorgemaakte COVID-19 infectie plaats uit de basiszorg of uit het aanvullende pakket van de patiënt.

Herstellzorg na COVID-19 uit de basisverzekering:

Hier kan een ex-COVID patiënt aanspraak op maken. Voorwaarde is een verwijzing van de huisarts of een specialist en de intentie om mee te werken aan wetenschappelijk onderzoek. Hiermee wordt bedoeld dat de testgegevens die de fysiotherapeut verzamelt anoniem gebuikt mogen worden.

Vergoeding: Er worden 50 fysiotherapie behandelingen vergoed, dit binnen een termijn van 6 maanden. Omdat vanuit de basisverzekering gedeclareerd wordt vindt er wel een verrekening plaats met het eigen risico (€ 385,-) mits dit nog niet verbruikt is.

Aanvullende verzekering:

De andere optie is een vergoeding vanuit de aanvullende verzekering, echter omdat vaak multidisciplinair gewerkt wordt, bijv. met de ergotherapeut, vindt er voor de multidisciplinaire inzet tevens verrekening plaats met het eigen risico. Herstelzorg geniet dan ook de voorkeur.

Veilig werken

De richtlijnen en adviezen van het RIVM en de overheid zijn in de tijd aan verandering onderhevig en leidend voor het fysiotherapeutisch handelen. De beroepsverenigingen KNGF (Koninklijk Genootschap voor Fysiotherapie) en SKF (Stichting Keurmerk Fysiotherapie) vertalen de richtlijnen naar de praktijksituatie. Op dit moment betekent dat onder andere beveiligd beeldbellen, bij face to face contact zo veel als mogelijk 1,5 meter afstand nemen tot elkaar, gebruik van PBM (mondkapje, face shield, handschoenen), ontsmetten, enzovoorts.

De veiligheid van de patiënt en van de therapeut staat steeds voorop!